

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 11979/2025
09.10.2025. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Јелице Бојанић Керкез и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца Центра за социјални рад „Сава Илић“ из Аранђеловца, против тужених АА и ББ, обоје из ..., Општина ..., које заступа пуномоћник Бранка Лекић Врзић, адвокат из ..., ради лишења родитељског права, одлучујући о ревизији тужених изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 20/24 од 13.03.2025. године, у седници одржаној 09.10.2025. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 20/24 од 13.03.2025. године и предмет враћа истом суду, на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 20/24 донетом на расправи 13.03.2025. године, усвојен је тужбени захтев тужиоца Центра за социјални рад „Сава Илић“ Аранђеловац, па су тужени АА и ББ лишени родитељског права у односу на мал. ВВ, рођеног ...2014. године, осим у делу обавезе издржавања и одлучено је да свака странка сноси своје трошкове спора.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени су благовремено изјавили ревизију, из свих законских разлога због којих се ревизија може изјавити.

Врховни суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“, бр.72/11...10/23), у вези члана 202. Породичног закона, па је оценио да је изјављена ревизија основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Међутим, другостепени суд је учинио битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 398. став 2. ЗПП, јер није извео све парничне радње и распрасио сва спорна питања на које је указао ревизијски суд у свом решењу Рев 17470/2023 од 12.10.2023. године. Ово зато што другостепени суд није затражио стручно мишљење од Института за ментално здравље о свим околностима, као и о томе да ли код тужених постоји ризик од сличног понашања и према најмлађем детету, како би утврдио да ли постоје услови из члана 81. и члана 82. Породичног закона за лишење родитељског права тужених у односу на мал. ВВ.

Из утврђеног чињеничног стања произлази да су тужени у заједници живота добили троје деце од којих је двоје пунолетно, а ВВ је малолетан, јер је рођен ...2014. године. Тужени су били лишени родитељског права над старијом децом, и то тужени ББ у потпуности, а тужена АА делимично, у односу на чување, подизање, васпитање, образовање и заступање тадашње мал. деце ГГ и ДД и у односу на управљање и располагање њиховом имовином уз могућност одржавања личних односа. Оба старија детета су току вођења поступка измештена из примарне породице и налазила су се у хранитељским породицама до пунолетства.

Мал. ВВ је са три године смештен у хранитељску породицу јер је, од стране радника Центра за социјални рад, затечен без надзора родитеља, прљав и запуштен, мајка га је током дана остављала самог са бабом, која није била у стању да испрати његове потребе, двориште је било неограђено и дететове основне потребе нису биле задовољене, при чему му се отац налазио на издржавању казне затвора. Тужени ББ је био дугогодишњи алкохоличар, лечен од алкохолизма и више пута је понављао насилничко понашање у односу на блиске особе у свом окружењу и то у односу на тужену АА, другу ванбрачну партнерку, своју мајку, старију децу, а тужена АА је толерисала и умањивала значај таквог његовог понашања, поред чињенице да је упозната са насиљем старије двоје деце, а да притом није преузела бригу о најмлађем детету ВВ.

У току поступка је изведен доказ вештачењем од стране вештака клиничког психолога, као и вештачењем Института за ментално здравље у Београду, који је био мишљења да је могуће обезбедити делимично и надзирано родитељство над мал. ВВ у одређеном року трајања (годину дана), са циљем покушаја успостављања родитељских односа са сином, емоционалних односа у породици, а у најбољем интересу мал. ВВ.

Нижестепени судови су потпуно лишени родитељског права тужене, а након укидања пресуде од стране Врховног суда, апелациони суд је затражио од Центра за социјални рад „Солидарност“ из Крагујевца да припреми родитеље мал. ВВ за виђање и контакт са мал. дететом, да се изјасне о условима у којима живи мал. ВВ, о условима у којима живе његови родитељи овде тужени, о њиховом понашању након периода у ком су били раздвојени од детета, да ли је било покушаја од стране тужених да са дететом остваре контакт, односно да врше било који аспект родитељског права, те да ли је мал. дете спремно и да ли жели контакт са оцем и мајком.

У току поступка је остварено више контаката родитеља са мал. ВВ, у контролисаним условима, при чему је мал. ВВ у суштини одбијао да има било какав контакт са родитељима, сваки пут је изражавао страх да га родитељи не узму из хранитељске породице и имао је психичких тегоба које су ближе описане у образложењу побијане пресуде. Међутим, другостепени суд није поново затражио налаз и мишљење Центра за ментално здравље у смислу примедби Врховног суда из решења Рев 17470/23 од 12.10.2023. године, при чему није образложио због чега је одустао од извођења овог доказа.

Имајући у виду овако утврђено чињенично стање другостепени суд је у потпуности лишио тужене родитељског права у односу на мал. ВВ, с обзиром на чињеницу да су они лишени родитељског права и у односу на старију децу, да је тужени ББ био на издржавању казне затвора дужи низ година због насиља у породици које је вршио према старијој деци, да је тужена АА имала толеранцију на такво

понашање туженог и олако преко њега прелазила, што указује на девијантне облике понашања тужених и поремећај личности, који је констатован од стране вештака психолога Института за ментално здравље у Београду. С обзиром на све утврђене околности другостепени суд је сматрао да је неопходно дати предност заштити интереса мал. детета, у односу на право тужених да врше родитељско право.

Овакво становиште другостепеног суда за сада се не може прихватити.

Из одредби члана 81. и члана 82. Породичног закона, произлази да лишење родитељског права представља правно средство којим се несавесни родитељи лишавају неког или свих права и обавеза које имају. Родитељско право је изведено из дужности родитеља и постоји само у мери која је потребна за заштиту личности, права и интереса детета, како је прописано чланом 67. Породичног закона. У том смислу, лишење родитељског права представља меру заштите детета од несавесног поступања родитеља, а у зависности од степена занемаривања дужности родитеља, родитељ може бити лишен родитељског права потпуно или делимично.

У спору за заштиту права детета и у спору за вршење односно лишење родитељског права суд је увек дужан да се руководи најбољим интересом детета, а пре доношења одлуке о заштити права детета, односно вршењу или лишењу родитељског права суд има обавезу да затражи налаз и стручно мишљење од органа старатељства и друге специјализоване установе, све у смислу члана 6, члана 266. став 1. и члана 270. Породичног закона, што је у конкретном случају делимично учињено. Такође, суд је дужан да прибави и мишљење мал. детета у смислу члана 65. Породичног закона. Приликом доношења одлуке о лишењу родитељског права потребно је испитати испуњење услова из наведених законских одредби и проценити да ли је таква одлука у најбољем интересу детета. У процени најбољег интереса детета потребно је узети мишљење детета преко стручне установе, с тим што мишљење детета не мора да се подударе са његовим најбољим интересом, при чему је најбољи интерес детета одлучујући фактор за одлучивање суда о значају остваривања права које детету припада у поступку, па и у случају одлуке о лишењу родитељског права.

У конкретном случају, другостепени суд, због погрешне примене материјалног права, није потпуно утврдио чињенично стање у погледу постојања законских услова за потпуно односно делимично лишење родитељског права тужених у односу на мал. ВВ. Такође, имајући у виду да мал. ВВ има више од десет година, другостепени суд није на поуздан начин прибавио мишљење мал. ВВ, јер није извео доказ вештачењем од стране Института за ментално здравље на околности ближе наведене у поменутом решењу Врховног суда. Неспорна је чињеница да, што произлази из спроведених доказа у току поступка, мал. ВВ не жели контакте са својим родитељима и да сваки контакт са њима делује на њега фрустрирајуће, али је свакако потребно да се изведе доказ вештачењем од стране Института за ментално здравље, како би се на поуздан начин утврдиле све околности које су битне за доношење правилне и законите одлуке у овој правној ствари, те како би суд могао да оцени да ли постоје услови за лишење родитељског права тужених, потпуно или делимично.

Из наведених разлога, ревизија тужених је усвојена, а побијана другостепена пресуда укинута.

У поновном поступку, суд ће поступити по примедбама из овог решења, извести доказ вештачењем од стране Института за ментално здравље и прибавити мишљење мал. ВВ у погледу лишења родитељског права његових родитеља.

Пошто поступи по наведеним примедбама, другостепени суд ће бити у могућности да донесе правилну и закониту одлуку.

Из наведених разлога одлучено је као у изреци решења, на основу члана 416. став 2. ЗПП.

**Председник већа – судија
Весна Субић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић